

Broj: 03-50-3-1179/09
Sarajevo, 14. 12. 2009. godine

IZVJEŠTAJ **o održanoj radionici o temi: "Zaštita tajnih podataka"**

U organizaciji Zajedničke komisije za nadzor nad radom OSABiH i uz saradnju i pomoć Štaba NATO-a u Sarajevu, od 9. do 11.11. 2009., u hotelu Adria Ski na Kupresu, održana je radionica o temi: "Zaštita tajnih podataka".

Radionica je organizirana u okviru realizacije Plana rada Zajedničke komisije za nadzor nad radom OSABiH (u daljnjem tekstu: Komisija) u 2009. godini.

Komisija se opredijelila za organiziranje ove radionice s ciljem upoznavanja predstavnika obavještajnih, sigurnosnih, pravosudnih, odbrambenih i drugih institucija u BiH s propisima o zaštiti tajnih podataka u BiH, NATO-u i zemljama EU, te razmjene iskustava i uspostavljanja bolje saradnje između institucija u BiH u primjeni Zakona o zaštiti tajnih podataka.

U ime Komisije, u radu radionice učestvovali su:

- Mirko Okolić, predsjedavajući
- Božo Rajić, prvi zamjenik
- Šemsudin Mehmedović, drugi zamjenik
- Sadik Bahtić, član
- Slavko Jovičić, član
- Zoran Koprivica, član
- Sadka Đonko, sekretar
- Sajda Dizdarević, stručni saradnik
- Predrag Nikolić, stručni savjetnik

Osim članova Komisije, u radionici su učestvovali i predstavnici: Suda BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva odbrane BiH, SIPA-e, OSABiH, Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima BiH, Parlamenta Federacije BiH, MUP-a RS-a, MUP-a FBiH, Policije Brčko Distrikta BiH te predstavnici NATO-a, OSCE-a, NSA Mađarske i USAID-a.

Radionicu je otvorio Kenneth Lindsay, savjetnik za politička, parlamentarna i pitanja upravljanja Štaba NATO-a u Sarajevu.

Učesnicima radionice obratio se predsjedavajući Mirko Okolić, koji je, u ime Komisije, pozdravio učesnike.

Izrazio je zadovoljstvo činjenicom da se ovom skupu odazvao veliki broj predstavnika određenih institucija što dokazuje da je tema radionice odraz velikog interesa i odgovornosti učesnika. Imajući u vidu da je Komisija nadležna za provođenje nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti tajnih podataka na svim nivoima državne organizacije, naglasio je da je u Planu rada za 2009., kao jedan od prioritarnih zadataka, Komisija utvrdila da će izvršiti analizu primjene Zakona o zaštiti tajnih

podataka te identificirati probleme u njegovoj primjeni. Također je istakao da je Komisija svjesna činjenice da je potpuna primjena ovog zakona jedan od preduslova koje Bosna i Hercegovina treba da ispuni na svom putu ka Evropskoj uniji i NATO-u. Da bi izvršila ovaj zadatak i upoznala se s problemima u provođenju Zakona o zaštiti tajnih podataka, Komisija je posjetila i određene institucije, i to: Ministarstvo sigurnosti BiH, OSABiH, komisije entitetskih parlamenata iz oblasti sigurnosti i druge institucije.

Učesnicima radionice obratio se i pukovnik Majkl Wels, načelnik G 2. Obavještajnog odjela Štaba NATO-a u Sarajevu.

Pukovnik Wels rekao je da NATO visoko cijeni rad Komisije i napore koje ulaže u ispunjavanju svojih obaveza. Podsjetio je na uspjeh koji je postignut organizacijom Konferencije parlamentarnih tijela za nadzor nad radom obavještajno-sigurnosnih službi Jugoistočne Evrope. Također je naglasio uspjeh koji je Komisija postigla time što je bila predlagatelj Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o OSABiH i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tajnih podataka koji su jednoglasno usvojeni u Parlamentarnoj skupštini BiH. Zaključio je da će NATO i dalje pružati punu podršku radu ove komisije.

Mirko Okolić zahvalio se pukovniku Welsu na podršci koju je NATO pružio Komisiji u organizaciji Konferencije. Naglasio je da je Komisija u svom radu prepoznala važnost provođenja Zakona o zaštiti tajnih podataka i ispunjavanje obaveza iz Sporazuma o sigurnosti informacija između NATO-a i BiH. Upravo zato je i organizirana ova radionica kako bi se s aktuelnim pitanjima iz ove oblasti upoznali predstavnici određenih institucija u BiH. Zahvalio se učesnicima na odzivu te im poželio uspješan rad.

Radionica je realizirana u dvije posebne radionice s četiri teme, kako slijedi:

Tema 1

Sporazum o sigurnosti informacija između BiH i NATO-a

O različitim aspektima primjene Sporazuma o sigurnosti informacija između NATO-a i BiH govorili su Kenneth Lindsay iz Štaba NATO-a u Sarajevu, Munib Isaković iz Ministarstva sigurnosti BiH i Marinko Šiljegović iz Ministarstva odbrane BiH.

Moderator teme bio je Mirko Okolić.

Kenneth Lindsay je u uvodnom dijelu upoznao prisutne o rezultatima koje je BiH ostvarila na putu euroatlantskih integracija naglasivši da je do sada mnogo urađeno ali da su potrebni dodatni napore kako bi se uspješno realizirala i posljednja faza pred ulazak u NATO, a to je MAP ili Akcioni plan za članstvo. U vezi sa Sporazumom, rekao je da je njegovo potpisivanje još jedan pokazatelj napretka BiH prema NATO-u, kao i usklađivanje oblasti zaštite tajnih podataka BiH sa ostalim članicama NATO-a.

Munib Isaković, šef Odjela za zaštitu tajnih podataka u Ministarstvu sigurnosti BiH, govorio je o implikacijama Sporazuma na rad obavještajno-sigurnosnog sistema i mogućim problemima. Ukazao je na činjenicu da potpisivanje Sporazuma znači napredak u oblasti zaštite tajnih podataka ali da se nameću i brojne obaveze koje moraju ispuniti nadležne institucije u BiH. Zaštita informacija koje BiH dobije od zemalja članica NATO-a je velika odgovornost. Najveći problem je njegova primjena koji se ogleda o nedovoljnoj obučenosti kadrova i opremljenosti institucija. U tom smislu Sektor za zaštitu tajnih podataka provodi aktivnosti obilaska institucija u BiH gdje kroz razgovore pokušava naći rješenja. Isaković je istakao da u svom radu imaju i podršku koju Sektoru pruža Komisija.

Konstatirao je da je to dugotrajan proces ali da je uvjeren da će BiH uspješno ispuniti sve obaveze iz Sporazuma.

Marinko Šiljegović, pomoćnik ministra odbrane BiH za obavještajno-sigurnosne poslove, naglasio je važnost potpisivanja Sporazuma u svjetlu učešća pripadnika BiH u misijama podrške miru kao i vojno-diplomatskim predstavništvima. U vezi sa slanjem naših vojnika u misije, istakao je kao

problem što naši predstavnici ne mogu prisustvovati sastancima jer imaju ograničenja koja im ne dozvoljavaju pristup tajnim podacima (naveo je primjer to što su u sastavu njemačkog kontingenta). Ovaj problem treba rješavati zaključivanjem bilateralnih sporazuma na nižim nivoima.

Rekao je da su u Oružanim snagama BiH i Ministarstvu odbrane BiH sigurnosne provjere u toku i da je do sada veći broj lica dobio dozvolu za pristup tajnim podacima. Također je naglasio da je uspostavljen podregistar i izvršena zaštita prostorija u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka čime su stvoreni preduslovi za uspješan prijem informacija iz NATO-a.

Okolić je konstatirao da se iz izlaganja može zaključiti da se Sporazum provodi na zadovoljavajući način te da je ostao manji broj obaveza koje BiH treba da ispuni te da će Komisija i dalje podržavati njihovo ispunjavanje.

U raspravi su učestvovali: Zoran Koprivica, Meddžida Kreso, Mirko Okolić, Božo Rajić, Sadik Bahtić, Predrag Nikolić, Kenneth Lindsay i Jasna Dragičević iz OSCE-a.

Tema 2

Sigurnosne provjere

O sigurnosnim provjerama govorili su Munib Isaković iz Ministarstva sigurnosti BiH, pukovnik Bernard Martić iz Ministarstva odbrane BiH, Sead Džambegović iz OSABiH i Mirza Lišinović iz SIPA-e. Moderator je bio Kenneth Lindsay iz Štaba NATO-a u Sarajevu.

Munib Isaković upoznao je prisutne s odredbama Zakona o zaštiti tajnih podataka koje se odnose na sigurnosne provjere a koji se primjenjuje na svim nivoima vlasti u BiH. Provjere se vrše za pristup tajnim podacima stepena 'povjerljivo' do 'vrlo tajno'. Naglasio je da su stepeni povjerljivosti usklađeni s klasifikacijom NATO-a - SECRET do TOP SECRET.

Proces sigurnosnih provjera uspješno se odvija u većini institucija. Problem koji se javlja su rokovi i provođenje na nižim nivoima vlasti. Predstavnici Sektora za zaštitu tajnih podataka održali su nekoliko sastanaka na kojima su pokušali riješiti navedene probleme. Dodao je da Sektor za zaštitu tajnih podataka nije kadrovski dovoljno popunjen da bi uspješno obavio postavljene zadatke ali da nastoje dodatnim zalaganjem prevazići probleme. Zahvalio se i Komisiji istakavši kako je ona u proteklom periodu organizirala više seminara na kojima se razgovaralo o problemima provođenja Zakona o zaštiti tajnih podataka.

Bernard Martić iz Ministarstva odbrane BiH rekao je da proces provjera u ovom ministarstvu teče bez većih problema. Provjere koje se vrše zavise od radnih mjesta koja su određena sistematizacijom. Provjere do stepena 'povjerljivo' radi obavještajno-sigurnosni organ Ministarstva odbrane BiH, a za ostale stepene provjeru radi OSABiH.

Sead Džambegović iz OSABiH istakao je da OSABiH radi provjere za stepen 'tajno' i 'vrlo tajno' za sve institucije što je zahtijeva angažman velikih ljudskih i materijalno-tehničkih resursa.

Mirza Lišinović iz SIPA-e rekao je da SIPA vrši provjere za zaposlene u SIPA-i i ostalim policijskim strukturama u BiH do nivoa 'povjerljivo'.

U raspravi su učestvovali: Zoran Koprivica, Božo Rajić, Mirko Okolić, Kenneth Lindsay i Slavko Jovičić.

Radionica 1 Sigurnosne provjere

U toku radionice učesnici su podijeljeni u pet radnih grupa koje su imale moderatore. Svaka od radnih grupa radila je na zadatku koji se odnosio na jednu od prethodnih tema. Nakon rada u grupama, učesnici su raspravljali o sadržaju upitnika za sigurnosne provjere. Imajući u vidu iskustva koja se odnose na ispunjavanje ovih upitnika, konstatirano je da određena pitanja koja su u njemu postavljena treba precizirati. Naime, neka pitanja su dvosmislena i neprecizna te se prilikom opredjeljivanja za odgovore na njih dovodi u dilemu onaj ko ispunjava upitnik da pogrešno odgovori, odnosno ne odgovori. U tom smislu naglašena je potreba da se prilikom izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tajnih podataka (koji je već u pripremi) ova sugestija uzme u razmatranje.

Istaknuto je još da bi saradnja institucija u BiH u razmjeni informacija vezanih za proces provjera trebalo da bude bolja.

U vezi sa žalbama koje se podnose na rješenja o odbijanju sigurnosne dozvole za pristup tajnim podacima, neophodno je da Komisija koja je formirana pri Vijeću ministara BiH što prije počne raditi.

Tema 3

Industrijska sigurnost

O ovoj temi govorili su Atila Lajoš, glavni koordinator twining projekta „Zaštita tajnih podataka,, između Mađarske i BiH, Jelena Savić, stručni savjetnik za dozvole i propise u Ministarstvu sigurnosti BiH, Ivica Senjak, savjetnik u Odjelu za sigurnost OSABiH, i Medina Kočan, pomoćnik federalnog ministara unutrašnjih poslova.

Atila Lajoš upoznao je prisutne sa osnovnim sigurnosnim principima i pravilima EU i NATO-a te s minimalnim standardima industrijske sigurnosti. Istakao je da je cilj industrijske sigurnosti stvaranje uslova za siguran pristup i korištenje tajnih podataka u kompanijama i drugim pravnim licima.

Kao faze industrijske sigurnosne provjere naveo je fizičku i informatičku sigurnost te državnu sigurnost. U većini zemalja EU provjeru radi Državni sigurnosni organ (NSA) koji, nakon što utvrdi da su ispunjeni svi sigurnosni uslovi, izdaje sigurnosni certifikat. Certifikat se izdaje svakih pet godina, a za to vrijeme NSA može da vrši kontrole lica kojem je izdalo dozvolu. Kao praktične primjere naveo je obaveze koje stoje pred BiH u smislu opremanja objekata vojne infrastrukture za koje će kompanije koje budu učestvovala morati imati sigurnosni certifikat.

Jelena Savić naglasila je da je ovo relativno nova oblast u BiH i da je posljednjim izmjenama Zakona o zaštiti tajnih podataka stvoren pravni okvir postupka izdavanja industrijskih i sigurnosnih dozvola u BiH. Istakla je da sadašnjim odredbama Zakona nije u potpunosti regulirana industrijska sigurnost, ali da su u toku nove izmjene koje će omogućiti da se podzakonskim aktima detaljnije reguliraju određena pitanja.

Ivica Senjak upoznao je prisutne o radu telekom operatera i internet provajdera u svjetlu industrijske sigurnosti. Naglasio je da su u toku provjere za zaposlene u telekom operaterima koji mogu doći u dodir s tajnim podacima. Kada je riječ o internet provajderima, oni su, prema njegovim riječima, u ovom trenutku u potpunosti izvan kontrole.

Medina Kočan govorila je o zaštitarskim kompanijama na području Federacije BiH s posebnim osvrtom na Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu lica i imovine Federacije BiH. Zakonom su utvrđeni uslovi za osnivanje agencija za zaštitu ljudi i imovine, djelatnost agencija, uslovi za sticanje certifikata, način poslovanja agencija, obavezno organiziranje službe zaštite, unutrašnja služba zaštite, vođenje evidencija i druga pitanja značajna za organiziranje i rad agencija i unutrašnjih službi za zaštitu ljudi i imovine na teritoriji Federacije BiH. Naglasila je da je Zakonom kvalitetno riješena ova problematika ali da se problemi javljaju prilikom njegove primjene.

U raspravi su učestvovali: Mirko Okolić, Kenneth Lindsay, Zoran Koprivica i Božo Rajić.

Tema 4 Zakon o zaštiti tajnih podataka

O temi 'Zakon o zaštiti tajnih podataka' izlagali su: Atila Lajoš, Hajradin Mekić, šef kabineta federalnog ministra MUP-a, Dragoljub Tomić, Federalni MUP, Siniša Kosorić, glavni inspektor u Upravi policije MUP-a RS-a, i Munib Isaković, šef Odjela za zaštitu tajnih podataka u Ministarstva sigurnosti BiH.

Moderator je bio Dario Šikuljak, pravni savjetnik u Štabu NATO-a u BiH.

Atila Lajoš rekao je da je Zakon o zaštiti tajnih podataka jedan od važnih zakona kojim se regulira oblast zaštite tajnih podataka. Njegovim donošenjem BiH je ispunila jedan od uslova za ulazak u EU i pridruživanje NATO-u. Govoreći o twining projektu s Mađarskom, Atila Lajoš konstatirao je

da je ostvaren značajan napredak. Urađene su izmjene Zakona o zaštiti tajnih podataka koji je usklađen sa zahtjevima EU. Također je izvršena nabavka tehničke opreme, formirani su registri i podregistri, u toku je nabavka vozila za kurirsku službu, a realizirana je i obuka zaposlenih u Sektoru za zaštitu tajnih podataka Ministarstva sigurnosti BiH. Od Bosne i Hercegovine očekuje se da ispuni standarde koji se tiču tajnih podataka.

U okviru projekta, BiH je dobila značajna sredstva koja su utrošena za realizaciju pomentih sadržaja. Hajradin Mekić dao je presjek stanja provođenja Zakona o zaštiti tajnih podataka u FBiH. Istakao je da postoje razlike u stepenu provođenja Zakona između pojedinih kantona. U vezi sa sigurnosnim provjerama, naglasio je da su one u toku.

Siniša Kosorić rekao je da je MUPRS-a počeo primjenjivati Zakon o zaštiti tajnih podataka i da je na osnovu njega izradio podzakonske akte koji su na snazi. Provode sigurnosne provjere za zaposlene, a izvršeno je i usklađivanje dokumenata po pitanju označavanja stepena povjerljivosti. Munib Isaković je u vezi s provođenjem Zakona o zaštiti tajnih podataka rekao je da je postignut veliki napredak u smislu opremanja, obuke zaposlenih u Sektoru za zaštitu tajnih podataka, te uspostavljanja centralnog registra i podregistara. Rekao je da problema u primjeni ima ali da ih nastoje riješiti kroz stalne razgovore s predstavnicima institucija koje primjenjuju Zakon. U raspravi su učestvovali: Zoran Koprivica, Mirko Okolić, Predrag Nikolić, Munib Isaković i Atila Lajoš.

Radionica 2

Izmjene i dopune Zakona o zaštiti tajnih podataka

Tema ove radionice bile su Izmjene i dopune Zakona o zaštiti tajnih podataka. Članovi radnih grupa imali su priliku da raspravljaju o industrijskoj sigurnosti.

Naglašeno je da je ovo važna oblast i da je industrijska sigurnost na samom početku u BiH. Ukazano je na potrebu kadrovske i materijalno-tehničke jačanja Sektora za zaštitu tajnih podataka. Također je naglašena potreba razvijanja laboratorija za ispitivanje tehničke opreme koja se koristi za prijenos i pohranjivanje tajnih podataka. U tu svrhu treba angažirati i domaće naučnoistraživačke ustanove. Budući da se radi o novoj oblasti, potrebno je organizirati obuku za zaposlene u državnim institucijama ali i u privatnom sektoru.

Cilj izmjena Zakona o zaštiti tajnih podataka jeste da se zaštiti tajnih podataka da novi kvalitet koji će osigurati njihovu još bolju fizičku zaštitu. Također, predviđene su i izmjene u smislu angažiranja lica u institucijama za zaštitu tajnih podataka koja će biti educirana a nakon toga će obučavati ostale službenike. Istaknuto je da izmjene treba da obuhvate i sadržaj upitnika za sigurnosne provjere u smislu preciziranja pitanja i otklanjanja dilema prilikom njegovog popunjavanja.

Na kraju radionice učesnicima su se obratili Kenneth Lindsay u ime Štaba NATO-a u Sarajevu i Mirko Okolić u ime Zajedničke komisije za nadzor nad radom OSABiH.

Kenneth Lindsay rekao je da su kvalitetna izlaganja i diskusije učesnika te produktivan rad u radnim grupama učinili ovu radionicu uspješnom. On se zahvalio svima koji su učestvovali u organizaciji radionice i konstatirao da je Zajednička komisija vrlo aktivna te da u svom radu ima i kvantitet i kvalitet. Istakao je opredjeljenje Štaba NATO-a da podrži rad Komisije u narednom periodu. Mirko Okolić izrazio je zadovoljstvo uspjehom radionice, izražavajući nadu da su učesnici imali priliku da steknu nova znanja koja će im zasigurno pomoći u uspješnijem obavljanju poslova.

Na kraju se zahvalio svima na učešću u organizaciji i radu radionice i istakao da će Komisija i dalje kroz ovakve i slične edukativne sadržaje pomagati što uspješnijoj primjeni Zakona o zaštiti tajnih podataka.

Predsjedavajući Komisije

mr. Mirko Okolić

Dostavljeno:

-naslovu

-a/a